

519 / Rakovnická opera v letech německé okupace uvedla v řadě Smetanových oper roku 1943 i *Dalibora*. Hlavní roli zpíval Kamil Vlk, krále Vladislava Jiří Heinz.

Šubertová, Krilová, Miková, Červená, Blachut, Žídek, Thein (též jako r.), Otava, Gleich, Konstantin, Votava, Celerin aj. 1941 Čert a Káča, Z pohádky do pohádky, 1942 Prodaná nevěsta, 1943 Dalibor, 1944 Hubička, Rusalka.

„Nemaje své křestní listy v pořádku (podle nacistických zvrhlých norimberských zákonů), odstěhoval jsem se z Prahy do Zbečna, kde máme starý domek... Ředitel hudební školy v Rakovníku Zdeněk Tomáš znal pochopitelně i mne a mou režisérskou práci z Národního divadla, jehož byl i členem, a tak mne jednoho dne navštívil ve Zbečně (byl jsem tehdy lesním dělníkem) s prosbou, abych s nimi anonymně nastudoval „*Daliboru*“. Tehdy to bylo možno uskutečnit jen anonymně a ještě to bylo spojeno s řadou vážných nebezpečí jak pro mne, tak pro členy Rakovnické opery!... A tak jsme se pustili do studia. Vém zbečenském bytě jsme vystěhovali každou sobotu a neděli nábytek a Milada s *Daliborem*, *Budivojem* a se všemi ostatními „dostali se do ruky“ operního režiséra naší první scény... – a s nadšením jím, a dovolte, abych neskromně poznamenal, i mně vlastním – jsme připravili představení, které myslím bylo chloubou Rakovnické opery a které dokonce bylo provedeno i v Praze ve Vinohradském divadle...

„Nu, a korunu té anonymní spolupráci s Rakovnickou operou za protektorátu dala Prodaná nevěsta hned v květnu 1945 po převratě v Rakovníku. Vrátil jsem se z koncentračního tábora a přítel rakovníčtí mně uspořádal představení Prodané nevěsty, v němž jsem zpíval svou milovanou roli Kecalou... Nebylo nouze ani o slzy a dojetí, které nikdo neskrýval.

Hanuš Thein: *Vzpomínka na Rakovnickou operu*. In: *Ochotnické divadlo Rakovník 1812–1972*, s. 52–53.

Hanuš Thein (1904–1974), od 1929 sólistou opery, od 1932 r. v 2. pol. 60. let šéf opery ND Praha.

Rakovnická opera měla výjimečné postavení i po osvobození. 1946 Lazebník sevillský, Jakobín, 1947 Carmen, 1948 Bohéma, Aida, Polská krev, 1949 Evžen Oněgin, 1950 Na Starém bělidle, 1951 Libuše, Prodaná nevěsta, Námluvy Pelopovy (Karel Lukeš z DOJ Tyl 2x zaskakoval v ND za Jana Pivce), Smír Tantalův, 1952 Psohlavci, 1952 Tarasova rodina (Kabalevskij, česká premiéra), Šárka, 1953 Netopýr, Rusalka, Prodaná nevěsta, Libuše, 1954 Dalibor, Hubička, 1955 Radúz a Mahulena. Jedinečnost souboru přiváděla mezi diváky prominentní hosty, např. Jindřicha Jindřicha, J. B. Foerstra, Zdeňka Nejedlého, Vítězslava Nováka, Václava Talicha. Operní soubor si vybudoval u Střelnice přírodní divadlo. R. K. Lukeš a K. Vlk, choreografie Arn. Lorber

a D. Ottová, sólisté např. M. Špačková, E. Beranová, K. Vlk, J. Heinz. 1951 součástí ZK ROH n. p. Rakona. 1942 iniciativně dosáhli přestavění div. sálu Tylova domu, kde působili trvale. 1958–1959 činnost začala ochabovat a provedením Rusalky v Chebu zanikla. Od prvního představení do 1958 hrála Rakovnická opera 451x, z toho 229x v Rakovníku, 222x na 149 zájezdech na 60 různých místech Čech. Během 20 let opůsobení kromě dirigenta Zd. Tomáše v ní působilo 64 sólistů domácích, 58 hostujících, 7 režisérů, 7 výtvarníků, 6 choreografů, přes 300 členů sboru, na 400 členů orchestru, 250 členů baletu, 41 techniků, celkem přes 1130 účinkujících.

V DS Tyl 1945 generační proměna, Jan Hus, Velbloud uchem jehly, Nová Oresteia, účast na přehlídkách, 1947 poprvé JH. Pro DS napsal 6 her místní notář F. Bělohlávek, např. 1948 Jana Marie, nejúspěšnější 1949 Ohnivec na motivy A. Jiráska. Po 1945 *DrO ZK Velo Stadion Lucerna*. 38x ji reprízovali v místě i v okolí. Též Maryša, Vojnarka, Tovaryš Martin, Makar Dubrava, Stavěli zednáci aj. 1947 v DS Tyl nové pojetí drágie, až 82 představení v roce, 1948 Aristokrati, 1950 Mordová rokle, 1951 Mezi proudy, Kalinový háj, ale i Námluvy Pelopovy, Smír Tantalův, 1952 Anna proletářka, Revizor, 1949 Tvrzadlá cesta (místní autor uč. K. Mejstřík), 1953 Blýskání na časy. Zvláštní péče Shakespearovi, snaha každý rok uvést alespoň jednu jeho hru, r. Boh. (Sláva)

520 / Divadelní spolek Tyl uváděl náročný repertoár, mj. Veselé paničky windsorské, 1949. Na snímku Bohumil Marek, Karla Schimerová, Olga Marková.

Cón, v. J. Vopršal, 1949 Sen noci svatojanské, 1950 Veselé paničky windsorské, 27 repríz, 1951 Večer tříkrálový, 1953 Zkrocení zlé ženy.

Součástí i hry pro děti. 1951 DS Tyl součástí ZK Rakovnických keramických závodů, pod ním zah. hrou Čestný soud (Štejn).

V souladu se Soběslavským plánem... dramatický odbor Tyl sehrál přímo v závodě na pracovišti třídiřny dlaždic několik představení a uvedl zde hry Jedenácté příkázání, Večer tříkrálový, Anna proletářka, Na letním bytě a Kárová společnost – Večer Boženy Němcové... Pro nábor divadelního publiku organizoval závod sítí propagátorů v okolních obcích a zdarma dovážel diváky závodním autobusem na divadelní představení. Pro zaměstnance závodu byla vždy jedna repríza sehrána zdarma. ...Závod koupil později i Tylův dům v Rakovníku, dal provést novou úpravu jevištních zařízení, vybaveny byly šatny, zakoupeny látky na kostýmy a opraveny horizonty...

Josef Kolařík: *Rakovnické keramické závody a jejich účast na divadelním životě*. In: *Ochotnické divadlo Rakovník 1812–1972*, s. 60.